از دیده ریزان حضرت فرمود که چه چیز ترا بگریه آورد گفت یا رسول الله تو عزیزتری بمن از نفس و مال و ولد من و بهتری من امروز
مشاهده جمال تو شکیبایی ندارم و میترسم از آنکه فردا تو بر درجه بلند باشی در بهشت و من از مطالعه جمال تو محروم مانم حق سبحانه
این آیه فرستاد که فردا هر مطیعی با مطاعی خود خواهد بود والمرء مع من احب بسوی کل اشیا باشد همیشه چنین ای عزیز باید در این آیه شنا
هست من جمیع رسل و اولی العزم را در معالم آورده که مراد حضرت پیغمبر است صلعم و صدیقان آنانند که بتصدیق پیغمبران مبادرت نموده اند با جمعی که
اول با انبیا ایمان آورده اند یا طایفه که فعل ایشان مصدق قول ایشانست یا فعیل است از صدقه یعنی بسیار صدقه دهندگان و این نیز
عامست و گفته اند مراد افاضل اصحاب پیغمبر اند و شهدا مقتولانند فی سبیل الله و شهید در لغت حاضر را گویند یا گواهی که بر زمین
افتد چه یک نام زمین شاهده است یا آنکه مشاهده چیزی میکند پس به تسمیه شهید یا آنست که حاضر میشود در بهشت قبل از بعث چنانچه از مدینه
شهدا واقع است یا در روز قیامت گواهست بر جفای کفار یا بجهة سقوط وی بر زمین در حین قتل یا آنکه بمشاهده او در آمده که روح ودیعة
حق تعالی است نزد وی پس در وقت شهادت رد ودیعت میکند بآسانی **بیت** این جان عاریت که بحافظ سپرده دوست روزی
رخش ببینم و تسلیم وی کنم و شهدا نیز درین آیه عام اند و شامل آنها نیز که پیغمبر صلعم اشارت بشهید الحاق فرموده چون مبطون و مطعون
و حریق و غریق و جز ایشان و بقولی شهدا ابرار اند و در معالم گفته که این شهدا اشارتست بعمر و عثمان و علی و صالحان آنانند که سرایر
و علانیه ایشان پاکیزه و پسندیده باشد و اینها نیز عام اند و با صلاح محققان صدیقان اصحاب فتوت اند و شهدا ارباب حضور و صالحین
و صالحین اهل ایمان و استقامت و در حقایق آورده که متحققان در طاعت رسول صلعم یعنی آنانکه در متابعت قدم بر قدم سید عالم زنند
و بروز جزا با انبیا خواهند بود و باقی امت سه صنف اند یعنی سابقان و مقتصدان یا شهیدان و ظالمان یا هر یک در ظل حمایت صنفی
از اصناف ثلثه باقیه باشند سابقان با صدیقان و مقتصدان با شهیدان و ظالمان با هر یک در ظل حمایت با صالحان و در تفسیرات
اشارتی مشتمل بر آنست که آلودگان شوایب معصیت بمیامن خدمت پاکیزگان مراتب طاعت از کدورات جرایم و مآثم پاک خواهند شد
بیت کیمیا دارند ماسهای قلب کیمیا قلبی کند از قلب سلب غش بر دو آن قلب را خالص کند هر چه ناشایست از و دور افکند
صاحب انوار فرموده که منعم علیهم چهار قسم اند بحسب منازل ایشان در علم و عمل اول انبیا و ایشان بکمال علم و عمل فایز شده از حد کمال بمرتبه تکمیل
متجاوز شده دوم صدیقان که نفوس طاهره ایشان متصاعد است گاهی بمراقی نظر بر حجج و آیات و گاهی بمعارج تصفیه و ریاضات تا وقتی
که باوج عرفان رسیده بر حقایق اشیا بقدر استحقاق خود مطلع شوند سیم شهدا که حرص ایشان بر اجتهاد در طاعت ربانی و اظهار
شرایع حقانی و انتظام مهام ورع و تقوی بمثابه رسیده که جان خود در سبیل آن باخته جان در راه رضای دوست فدا کرده اند
ملکا که اعمار خود را در عبادت و اموال خود را در طریق مرضات الله مصروف دارند و عنان عنایت بصوب حمایت دین متین
و ترویج سید المرسلین معطوف و منعطف داشته باشند وجه حصر برین نوع باشد که عارفان یا ارباب عیان اند یا اهل استدلال و برهان و اهل عیان
یا در مرتبه قرب بمثابه کسی اند که از نزدیک بینند یا از دور چیزی را مشاهده کنند اول انبیا و دوم صدیقان و آنها که ارباب برهان اند یا عارفان
ایشان براهین قاطعه است و ایشان علما راسخ اند و شهدا الله فی ارضه یا با مارات و اقناعات که نفوس ایشان اطمینان یابد و ایشان

صالحانند ای عزیز مراد از بودن مطیعان با این جماعت نه آنست که همه در یک درجه باشند چه این صورت مقتضی تسویه بود میان فاضل و مفضول آن نیست
بلکه مراد آنست که ایشان در بهشت بر وجهی باشند که هر گاه خواهند رویت یکی ازین طوایف نمایند با وجود بعد مکان ایشان را میسر شود و بر مع
و چون اراده تخاطب و تکلم کنند بر آن قادر باشند و این صورت موجب افزونی بهجت و سبب زیادتی مسرت ایشان گردد و چه ملاقات با عزیزان
حضرت الهی و مقالات با ایشان دولتی بدین سعادت سرمدیست **بیت** گر با تو دمی محرم اسرار توان بود بر ملک فلک فایض نور توان
بود ذلک الفضل من الله آن بودن با منعم علیهم فضیلتیست از حضرت حق تعالی زیادت بر انعام عام او که بندگان ارزانی میدارد یا آن فضل که
منعم علیهم راست بر سایر خلق از خداست نه از غیر او وکفی بالله علیما و پسنده است خدای دانا بمقاصد و نیات و یا بآنچه وعده داده است
مطیعان را یعنی ضایع نخواهد کرد عمل هیچ عاملی بجهت آنکه عالمست باعمال ایشان و قادر بر مکافات آن عمل آورده اند که بعد از تاکید اطاعت
خدای و پیغمبر مومنان را بر جهاد و تحریض مینماید و باشتق فرماید که بحکم فرمان بردار آنست ترغیب میفرماید و میگوید یا ایها الذین آمنوا
ای گروه گرویدگان خذوا حذرکم فرا گیرید سلاح خود که بدان از عدو حذر توانید کرد یعنی مستعد حرب شوید و بطریقه حزم از خود دفع ضرر باشید
فانفروا پس بیرون روید بقتال دشمنان ثبات پس بیرون روید بقتال دشمنان او انفروا گروه گروه در جهات مختلفه او انفروا یا بیرون روید
برای جهاد جمیعا جمیعا با یک دیگر مجتمع شده در جهت واحده وان منکم و بدرستی که از شما لمن لیبطئن کسی هست که تاخیر میکند
در جهاد و درنگ می نماید در بیرون رفتن بغزو و گران مینماید بر وی قتال کردن با کفار مراد ابن ابی است و اصحاب او که در روز احد
تخلف کردند و چون این خطاب با لشکر پیغمبر است صلعم و در میان ایشان هم مومن بود و هم منافق بحکم بر حقیقه خود باشد و اگر خطاب با مومنان
دارند منافقان را مجاز از ایشان گفته باشد بحکم اظهار اسلام و با نسب فان اصابتکم پس اگر برسد شما را ای مومنان مصیبة واقعه
چون قتل و هزیمت و غیر هر گروه را مصیبت میگوید قال گوید آن مبطی منافق قد انعم الله علی بدرستی که خدای انعام کرد بر من بسلامت
نفس اذ لم اکن معهم شهیدا چون من نبودم با مسلمانان حاضر در معرکه قتال اگر آنجا بودمی هر آینه بمن رسیدی آنچه با ایشان رسید
ولئن اصابکم و اگر رسد شما را فضل من الله نیکویی زیاده از نزد خدای لیقولن البته گوید آن تخلف ورزنده از غنیمت بواسطه حرص وی
بر غنیمت کان لم تکن گویا نبوده بینکم و بینه میان شما و میان وی مودة دوستی یعنی خود دور انداز و سخن بر وجهی
گوید که گویا هرگز شما را ندیده و بصحبت شما نرسیده و سخن او آنکه یالیتنی کنت معهم کاشکی من بودمی درین غزو با مسلمانان فافوز
تا پیروز یافتمی فوزا عظیما پیروزی بزرگ یعنی از غنیمت بهره یافتمی حقیقة معنی آیه آنست که منافقان طالب ثواب آخرت نبوده اند
بجهت آنکه در آن پیش از غزو متخلف میشدند از ترس قتل و هزیمت و تمنای حضور در آن معرکه بجهت اشد برای حوز غنیمت و همت آنها که
مقصور بر متاع حقیر دنیاست فروترین همتست و نیت ایشان در جمیع احوال بدترین نیتی **بیت** گر طالب حق طلب دنیا از دنیا طلبند
طالب مولی را در گذشت الاسرار آورده اند که اخذ حذر بزبان اهل طریقت اشارت بفرار است و حقیقه فرار بمولی گریختن است از اغیار و تفرقه
بر خود و بستن و از هر دو جهان رهایی جستن ففروا الی الله از همه بگریزید در دوست آویزید و گفته اند که فرار دو قسمت یکی از خلق بحق
و یکی از حق بحق گریختن از خلق بحق گریختن کار آسانست و این صفت عابدانست و قاصد آنست کار آن دارد که با حق گریزد و با خلق ستیزد و

Copyright © King Saud University

Created with PDFsharp 1.2.1269-g (www.pdfsharp.com)